

Dokument s plenarne sjednice

A9-0278/2021

6.10.2021

IZVJEŠĆE

o europskim medijima u digitalnom desetljeću: akcijski plan za potporu
oporavku i transformaciji
(2021/2017(INI))

Odbor za kulturu i obrazovanje

Izvjestiteljica: Dace Melbārde

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	19
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	24
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	25

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o europskim medijima u digitalnom desetljeću: akcijski plan za potporu oporavku i transformaciji (2021/2017(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 167. i 173.,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezin članak 11.,
- uzimajući u obzir Protokol br. 29 o sustavu javne radiodifuzije u državama članicama, koji je priložen Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (Amsterdamski protokol),
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga (Akt o digitalnim uslugama) i o izmjeni Direktive 2000/31/EZ (COM(2020)0825),
- uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pravednim tržištima neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru (Akt o digitalnim tržištima) (COM/2020/0842),
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 18. svibnja 2021. o Europskim medijima u digitalnom desetljeću: akcijski plan za potporu oporavku i transformaciji,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 15. prosinca 2020. o jačanju otpornosti i suzbijanju hibridnih prijetnji, uključujući dezinformacije u kontekstu pandemije bolesti COVID-19,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 7. lipnja 2019. o poboljšanju prekogranične cirkulacije europskih audiovizualnih djela s naglaskom na koprodukcijama,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 26. svibnja 2021. naslovljenu „Smjernice Europske komisije za jačanje Kodeksa dobre prakse u suzbijanju dezinformacija” (COM(2021)0262),
- uzimajući u obzir Direktivu Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga¹,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 14. studenoga 2018. o jačanju europskih sadržaja u digitalnom gospodarstvu,
- uzimajući u obzir poredak na Svjetskom indeksu slobode medija, koji objavljuju Reporteri bez granica, te podatke iz Alata za praćenje medijskog pluralizma Centra za

¹ SL L 151, 7.6.2019., str. 70.

- medijski pluralizam i slobodu medija Europskog sveučilišnog instituta iz srpnja 2020.,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom pravu i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu²,
 - uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU³,
 - uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/1808 od 14. studenoga 2018. o izmjeni Direktive 2010/13/EU o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga („Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama”) u pogledu promjenjivog stanja na tržištu,
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 18. studenoga 2020. o zaštiti slobodnog i pluralističkog medijskog sustava,
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. prosinca 2020. naslovljenu „Europski mediji u digitalnom desetljeću: akcijski plan za potporu oporavku i transformaciji” (COM(2020)0784),
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. prosinca 2020. naslovljenu „O akcijskom planu za europsku demokraciju (COM(2020)0790),
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 25. studenog 2020. naslovljenu „Iskorištavanje inovacijskog potencijala EU-a: Akcijski plan za intelektualno vlasništvo za oporavak i otpornost EU-a” (COM(2020)760),
 - uzimajući u obzir odredbe o medijima iz Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima od 1. ožujka 1998.,
 - uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visoke predstavnice Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 5. prosinca 2018. naslovljenu „Akcijski plan za borbu protiv dezinformiranja” (JOIN(2018)36),
 - uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visoke predstavnice Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 6. travnja 2016. naslovljenu „Zajednički okvir za suzbijanje hibridnih prijetnji: odgovor Europske unije” (JOIN(2016)0018),
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. studenog 2020. o jačanju slobode medija: zaštita novinara u Europi, govor mržnje, dezinformiranje i uloga platformi⁴,
 - uzimajući u obzir digitalne ciljeve za 2030. iz komunikacije Komisije od 9. ožujka 2021. naslovljene „Digitalni kompas za 2030.: europski pristup za digitalno desetljeće” (COM(2021)0118),
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 26. svibnja 2020. u području kulture i

² SL L 130, 17.5. 2019., str. 92.

³ SL L 107, 26.3.2021., str. 30.

⁴ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0320.

audiovizualne politike,

- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 9. lipnja 2020. o oblikovanju digitalne budućnosti Europe,
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 12. prosinca 2018. o planu rada za kulturu za razdoblje 2019. – 2022.,
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 26. studenog 2013. o slobodi medija i pluralizmu u digitalnom okruženju,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. travnja 2020. o usklađenom djelovanju EU-a za suzbijanje pandemije bolesti COVID-19 i njezinih posljedica⁵,
 - uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uspostavi programa Kreativna Europa (2021. – 2027.) (COM(2018)0366),
 - uzimajući u obzir studiju iz srpnja 2020. koju je zatražio Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove naslovljenu „Sigurnost novinara i borba protiv korupcije u EU”,
 - uzimajući u obzir izvješće Europskog audiovizualnog opservatorija iz lipnja 2020. naslovljeno „IRIS Plus 2020-2: europski audiovizualni sektor tijekom pandemije bolesti COVID-19”,
 - uzimajući u obzir izvješće Parlamentarne skupštine Vijeća Europe od 3. siječnja 2020. naslovljeno „Prijetnje slobodi medija i sigurnosti novinara u Europi”,
 - uzimajući u obzir izvješće Centra za medijski pluralizam i slobodu medija iz srpnja 2020. naslovljeno „Rezultati za 2020. godinu dobiveni Alatom za praćenje medijskog pluralizma”,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. rujna 2020. o kulturnom oporavku Europe⁶,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2020. o učinkovitim mjerama za ekologizaciju programa Erasmus+ i Kreativna Europa te Europskih snaga solidarnosti⁷;
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za kulturu i obrazovanje (A9-0278/2021),
- A. budući da za potrebe ovog izvješća pojam „informativni mediji” treba tumačiti tako da su njime obuhvaćeni svi urednički mediji, primjerice sektori televizije, radija i izdavaštva, što uključuje novine i časopise te digitalne medije;
- B. budući da za potrebe ovog izvješća pojam „audiovizualni sektori” treba tumačiti tako da su njime obuhvaćeni radiotelevizijski, audio, video i multimedijijski sektori i industrije u

⁵ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0054.

⁶ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0239.

⁷ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0211.

svoj njihovoj raznolikosti, uključujući kinematografe i druge fizičke lokacije;

- C. budući da su za potrebe ovog izvješća pojmovima „mediji” i „medijski sektor” obuhvaćeni i „informativni mediji” i „audiovizualni sektori”;
- D. budući da su kulturni i kreativni sektori, kojih su sektor informativnih medija i audiovizualni sektor sastavni i ključni dijelovi, među najteže pogođenima posljedicama pandemije bolesti COVID-19, a posebno mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća u tim sektorima; budući da se očekuje i da će njihov oporavak teći sporije od oporavka općeg gospodarstva; budući da su posljedice pandemije različito utjecale na različite aktere u informativnim medijima te audiovizualnom sektoru i industriji, koji su stoga suočeni s različitim izazovima koje je potrebno rješavati prilagođenim mjerama za prevladavanje krize;
- E. budući da su audiovizualni sektori ozbiljno pogođeni krizom te da su pretrpjeli ogroman gubitak prihoda – pad od gotovo 70 % na blagajnama za kinematografe i distributere, što je rezultiralo ukupnim smanjenjem prihoda za 4 milijarde EUR⁸, te pad aktivnosti od 30 % u pogledu produkcije i potpuni zastoj koprodukcije, čime je ugrožena njihova sposobnost oporavka te je financiranje i cirkulacija europskih filmova i europske kulture⁹ suočeno s izazovom; budući da su ti sektori suočeni sa specifičnim izazovima, među kojima je i povećanje operativnih troškova zbog strožih zdravstvenih i sanitarnih mjera;
- F. budući da kinematografi i filmski festivali imaju središnju ulogu u europskom audiovizualnom ekosustavu, posebno u vezi s distribucijom, ali i s gledateljskim iskustvom koje pružaju Europljanima; budući da sanitarne mjere koje su na snazi sprječavaju da se na tim fizičkim lokacijama radi punim kapacitetom, ako uopće mogu raditi; budući da se u mjestima u kojima su se kinematografi ponovno otvorili publika vraća u sličnom broju kao i prije pandemije;
- G. budući da je pandemija uzrokovala iznenadan zastoj ulaganja u oglašavanje, koje predstavlja ključan izvor prihoda za sektor informativnih medija; budući da su prema prvim procjenama prihodi od oglašavanja u informativnim medijima pali za između 20 % i 80 %¹⁰; budući da se medijske organizacije, posebno MSP-ovi, često suočavaju s problemom likvidnosti;
- H. budući da raspon organizacija i poduzeća u sektoru informativnih medija seže od samostalnih djelatnosti novinara ili tehničkog osoblja do javnih televizijskih kuća i velikih medijskih konglomerata s visokom razinom vertikalne integriranosti, malih lokalnih i regionalnih informativnih medijskih kuća i raznolikog niza neprofitnih udruga; budući da većinu država članica karakterizira visoka razina tržišne koncentracije s monopolima ili oligopolima u radiotelevizijskim sektorima, oligopolima u novinskom izdavaštvu i znatnim tržišnim natjecanjem u izdavaštvu časopisa i

⁸ <https://www.unic-cinemas.org/en/news/news-blog/detail/european-cinema-industry-sees-eur62-billion-box-office-drop-in-2020/>

⁹ Europski audiovizualni opservatorij, https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/home/-/asset_publisher/wy5m8bRgOygg/content/theatrical-gross-box-office-in-the-eu-and-the-uk-collapsed-by-70-4-in-2020

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52020DC0784>

knjiga¹¹;

- I. budući da je, osim s posljedicama pandemije, medijski sektor suočen i s izazovima povezanima s digitalizacijom i njezinim utjecajem na općeniti poslovni model u tom sektoru; budući da se moraju poduzeti dodatni naponi kako bi se uspostavilo sigurno, pravedno i konkurentno internetsko okruženje u kojemu se štite i temeljna prava građana; budući da Komisija mora promicati transformaciju novih poslovnih modela audio i audiovizualnih medija u digitalnom okruženju;
- J. budući da su visokokvalitetni, primjereno financirani i neovisni informativni mediji i profesionalno novinarstvo od ključne važnosti za medijske slobode i stoga jedan od stupova demokracije i vladavine prava; budući da se tijekom proteklog desetljeća sloboda medija ozbiljno pogoršala; budući da je kriza uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19 istaknula važnost visokokvalitetnog novinarstva koje može informirati građane i potaknuti njihovo kritično promišljanje; budući da potrebno ponovno uravnotežiti informativni ekosustav, od nadzora pristupa do medija; budući da je potrebno uložiti maksimalne napore kako bi se zajamčio robustan medijski sektor i neovisnost od gospodarskih i političkih pritisaka te povećala sloboda i pluralizam medija¹², kao i promicali viši standardi unutar sektora, i na internetu i izvan njega, te zajamčila sigurnost novinara i izvora informacija; budući da je transparentnost financiranja medija ključan element za promicanje povjerenja među građanima;
- K. budući da sektor informativnih medija i audiovizualni sektor imaju ključnu ulogu za jačanje otpornosti i uključivosti naših demokratskih društava, kulturne raznolikosti i medijskog pluralizma; budući da se lanac vrijednosti informativnih medija i audiovizualnog sektora sastoji od niza aktera i poduzeća koji proizvode, emitiraju ili prikazuju sadržaje koji se često temelje na pravima intelektualnog vlasništva, a ti se sektori uglavnom sastoje od malih i srednjih poduzeća, što pomaže u promicanju, jačanju i poticanju kulturne, jezične, društvene i političke raznolikosti Europe; budući da bi se strukturiranje europskog audiovizualnog i medijskog sektora u konkurentnu industriju trebalo provoditi usporedno s promicanjem kulturne raznolikosti i pristupa tržištu za manje subjekte;
- L. budući da bi sektorska strategija predviđena Medijskim i audiovizualnim akcijskim planom trebala biti što je više moguće holistička, uz puno korištenje svih mogućnosti kako bi se potaknula ulaganja u informativni sektor i sektor izdavaštva, kao i u audiovizualni sektor; budući da bi cilj toga plana trebao biti poticanje kulturne, umjetničke i industrijske raznolikosti diljem lanca vrijednosti; budući da bi se mjere predviđene tim planom trebale temeljiti na revidiranoj Direktivi o audiovizualnim medijskim uslugama (AVMSD) i potprogramu MEDIA programa Kreativna Europa, kako bi se podržao zakonit pristup kinematografskim i audiovizualnim djelima i njihova dostupnost diljem Europe u svrhu pružanja javnosti kulturno raznolikog kvalitetnog sadržaja;
- M. budući da bi EU i države članice trebali uspostaviti mjere kojima bi se osiguralo da

¹¹ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690866/IPOL_BRI\(2021\)690866_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690866/IPOL_BRI(2021)690866_EN.pdf)

¹² vidjeti str. 50. izvješća naslovljenog „Praćenje medijskog pluralizma u digitalnom dobu” prema kojemu ne postoji država članica EU-a u kojoj se razina rizika u smislu tržišnog pluralizma može smatrati niskom: <https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/67828/MPM2020-PolicyReport.pdf?sequence=5&isAllowed=y>

mediji budu zasnovani na javnim vrijednostima te da budu otvoreni, demokratski, održivi i uključivi te da budu okruženje u kojem veći broj žena, pripadnika rasnih i etničkih manjina, migranata i izbjeglica, pripadnika LGBTIQ+ skupine te osoba s invaliditetom zauzima kreativne položaje, kao i položaje na kojima se donose odluke;

- N. budući da je u državama članicama zbog krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 došlo do kašnjenja u provedbi Direktive 2019/790 o autorskom pravu i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu, Direktive 2019/789 o utvrđivanju pravila o ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava koja se primjenjuju na određene internetske prijenose organizacija za radiodifuziju i reemitiranja televizijskih i radijskih programa te Direktive 2018/1808 o audiovizualnim medijskim uslugama; budući da bi države članice ta kašnjenja trebale iskoristiti da pri provedbi zakonodavstva uvrste odvažna rješenja za izazove koji proizlaze iz te krize, ili su u europskom audiovizualnom sektoru još i pojačani krizom, poput naknada autorima za korištenje njihovih djela na internetu i financijskih ulaganja svjetskih platformi u lokalne produkcije;
- O. budući da bi i sektor informativnih medija i radiotelevizijski sektor pojedinačno imali koristi od dosljednijeg i cjelovitijeg pristupa; budući da je Komisija obznanila svoju namjeru da pripremi Akt o slobodi medija; budući da bi se taj akt trebao temeljiti na postojećim inicijativama kao što su Akcijski plan za europsku demokraciju, Medijski i audiovizualni akcijski plan, Akt o digitalnim uslugama i Akt o digitalnim tržištima, umjesto da bude usmjeren na nove zakone;
- P. budući da su teritorijalna i ekskluzivna prava licenciranja ključna za filmski i audiovizualni sektor kako bi se očuvali i jamčili njihova kreativnost, financiranje, sloboda i dugoročna održivost;
- Q. budući da se u politikama informiranja i komuniciranja mora uzeti u obzir dostupnost sadržaja za osobe s oštećenjem osjetila, u skladu s različitim europskim direktivama;

Oporavak i potpora

1. ističe posljedice gospodarskog pada i odlučno ponavlja svoj poziv Komisiji i državama članicama da povećaju potporu dostupnu za sektor informativnih medija i audiovizualni sektor, kao i općenito za kulturne i kreativne sektore, s posebnim naglaskom na MSP-ove; smatra da bi se izdvajanja za sektor informativnih medija i audiovizualni sektor u okviru različitih programa u sklopu višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) trebala povećati; napominje da je potrebno da EU-a i države članice pruže potporu tim sektorima i poziva Komisiju da snažno potakne države članice da povećaju potporu sredstvima koja su im stavljena na raspolaganje u okviru odobrenih nacionalnih planova oporavka, kako bi se u potpunosti oporavili od pandemije, postali održiviji i nastavili sa zelenom i digitalnom tranzicijom; smatra da bi se u svim tim inicijativama posebna pozornost trebala posvetiti lokalnim i regionalnim medijima te informativnim medijima koji su aktivni na malim tržištima; naglašava potrebu za transparentnim i otvorenim mehanizmom potpore kako bi se sačuvala neovisnost medija;
2. pozdravlja pokretanje inicijative „NEWS”, uključujući prijedlog o uspostavi Europskog foruma za informativne medije, koji bi trebao biti što je moguće uključiviji i dovesti do

sveobuhvatne rasprave s predmetnim sektorima o transformaciji koja je u njima u tijeku; poziva Komisiju da dodatno razvije tu inicijativu i da ona, ako to dionici zatraže, postane trajna; pozdravlja činjenicu da će ta inicijativa biti potpomognuta različitim programima VFO-a; međutim, kako bi se osigurala ispravna upotreba sredstava EU-a, naglašava potrebu za razvojem potpunog nadzora nad tom inicijativom; ponovno upućuje odlučan poziv na uspostavu stalnog fonda EU-a za informativne medije kako bi se osnažilo neovisno izvještavanje, zaštitila neovisnost europskih novinara i novinarstva te zajamčila sloboda tiska; naglašava da bi usluge razvoja kapaciteta kojima će se dopunjavati inicijativa „NEWS” trebale biti usmjerene i na lokalne i regionalne medije;

3. pozdravlja izradu prilagođenog interaktivnog alata kojim bi se pomoglo medijskim organizacijama da dobiju pristup mogućnostima financiranja i na nacionalnoj i na razini EU-a; smatra da bi posebno manje medijske organizacije mogle imati koristi od prilagođene obuke i podrške; naglašava da bi takav alat trebao biti jednostavan za korištenje, a kroz njega bi se trebala pružati i odgovarajuća tehnička podrška tijekom cijelog postupka prijave;
4. pozdravlja donošenje novog programa Kreativna Europa, ističe njegovu relevantnost i pozdravlja uvođenje novih mjera na temelju izmijenjenog međusektorskog potprograma, usmjerenih na povećanje medijske slobode i medijske pismenosti te na visokokvalitetno novinarstvo; smatra da će pristup potpore i brza isplata te potpore biti od presudne važnosti; smatra, međutim, da predviđena potpora nije dovoljna s obzirom na financijske potrebe sektora; poziva Komisiju da u potpunosti iskoristi sredstva namijenjena za sektor informativnih medija u okviru postojećeg međusektorskog potprograma u ovom programskom razdoblju;
5. napominje da je audiovizualnim sektorima hitno potrebna snažna i održiva potpora iz raznih programa financiranja EU-a kao što su Obzor Europa, potprogram MEDIA u okviru programa Kreativna Europa i kohezijski fondovi; podsjeća, u pogledu pristupa sredstvima, da bi trebalo sniziti administrativne prepreke i kandidatima omogućiti veću fleksibilnost, posebno MSP-ovima koji čine ogromnu većinu dionika u sektoru;
6. podsjeća da bi se potprogramom MEDIA programa Kreativna Europa trebalo nastojati izbalansirati financiranje među državama članicama te među različitim klasterima i kategorijama za koje se pruža potpora; podsjeća na to da je od presudne važnosti za taj sektor da države članice njeguju ekosustav neovisnih aktera kao ključni pokretač raznolikosti stvaralaštva;
7. pozdravlja pokretanje pilot-inicijative utemeljene na vlasničkom kapitalu koja će se realizirati preko programa InvestEU i kojom će se na inovativne načine moći poduprijeti sektor informativnih medija; poziva Komisiju da za tu pilot-inicijativu osigura odgovarajuća financijska sredstva;
8. žali zbog toga što neki dijelovi medijskog ekosustava nisu obuhvaćeni aktualnim mjerama potpore; poziva Komisiju da nastavi razmatrati prilagođene programe potpore za informativne medije i da razmotri uspostavu jamstava za osiguranje za koprodukcije; poziva na to da se u svim mjerama potpore posebna pozornost posveti državama članicama s niskim kapacitetom audiovizualne produkcije; ističe koristi razmjene najboljih praksi među državama članicama za podupiranje audiovizualnog ekosustava;

9. poziva Komisiju da prepozna jedinstvenu prirodu organizacije Euranet Plus kao neovisne radijske mreže koja uspješno premošćuje informacijski jaz između EU-a i njegovih građana tako što građanima omogućuje bolje razumijevanje pitanja povezanih s Unijom te promiče raspravu o svim područjima donošenja politika EU-a; poziva na produljenje aktualnog osnovnog financiranja mreže Euranet Plus na temelju prijelaznog sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava za najmanje dvije godine, kako bi se razvio dugoročni strateški plan za daljnji razvoja mreže do kraja 2027. usmjeren na širenje njezina članstva te zemljopisne i jezične pokrivenosti, pripremu za digitalizaciju i ulaganja u daljnja poboljšanja njezinih proizvoda i usluga;
10. poziva Komisiju da provede studiju o financijskoj potpori za informativne medije u EU-u, razvije smjernice i potakne razmjenu informacija i primjera dobre prakse među državama članicama u pogledu mehanizama javnog financiranja; ponavlja da bi takvu studiju trebala provesti neovisna tijela; podsjeća na odgovornost država članica u odnosu na kulturnu, obrazovnu i medijsku politiku te politiku za mlade i, konkretno, za mehanizme financiranja u tim područjima, koji moraju biti jasni i transparentni;
11. podsjeća na to da se manji mediji ne mogu natjecati u općim programima s većim medijima i traži od država članica da podupiru stvaranje i diseminaciju sadržaja preko različitih platformi na regionalnim i manjinskim jezicima;
12. primjećuje da, iako se kroz bazu podataka LUMIERE za usluge videa na zahtjev i ostale baze podataka Europskog audiovizualnog opservatorija prikuplja mnoštvo informacija o podrijetlu sadržaja dostupnih na platformama za usluge videa na zahtjev, nema podataka o dostupnosti titlova, znakovnog jezika ili drugih jezika u različitim medijima; smatra da su ti podaci od ključne važnosti, s obzirom na to da služe kao osnova za oblikovanje i praćenje audiovizualnih politika EU-a, a i kako bi se promicala dostupnost za osobe s osjetljivim oštećenjima u sektoru usluga videa na zahtjev;
13. smatra da su porezne politike ključan instrument kojim bi se mogao potaknuti oporavak i otpornost medija te kulturnih i kreativnih sektora te ulaganja u te sektore; potiče države članice s odgovarajućim fiskalnim mogućnostima da pomognu povećati proizvodnju, distribuciju i potrošnju informativnih sadržaja i audiovizualnih djela, uključujući broj prodanih ulaznica u kinematografima, odgovarajućim fiskalnim i financijskim poticajima, istovremeno uzimajući u obzir i razlike između fizičkih lokacija i digitalnih platformi, posebno u pogledu troškova održavanja; pozdravlja najavu Komisije o pružanju dodatne financijske potpore Europskoj mreži kinematografa; poziva Komisiju da olakša razmjenu dobrih praksi među državama članicama kako bi se podržala konkurentnost medijskog i audiovizualnog sektora; naglašava, međutim, da bi se posebnim poreznim politikama trebali pružiti jednaki uvjeti za sve stvaratelje medija te da one ne bi smjele biti na štetu MSP-ova i samostalnih djelatnika;
14. smatra da bi potpora jačanju neovisnih medija te medijske i informacijske pismenosti trebala biti i sastavni dio vanjske politike EU-a;

Osiguravanje ravnopravnih tržišnih uvjeta

15. skreće pozornost na činjenicu da bi trenutačna kriza mogla ubrzati konsolidaciju

informativnih medija, posebno u državama članicama, što može biti na štetu medijskog pluralizma te kvalitete i nepristranosti informacija, posebno na manjim tržištima na kojima je izbor ionako već ograničen; potvrđuje, međutim, da se uvjeti tržišnog natjecanja brzo mijenjaju u medijskom i audiovizualnom sektoru te upozorava da, iako spajanja mogu biti krajnja mjera da se izbjegne stečaj manjih subjekata, konsolidacija se općenito ne bi smjela smatrati kao standardna praksa; stoga traži da tijela nadležna za tržišno natjecanje ostanu na oprezu i da razmotre dugoročni učinak spajanja i preuzimanja, ne samo na tržišni udio već i na jezičnu i kulturnu raznolikost; poziva Komisiju da istovremeno bolje povede računa o razvoju događaja u digitalnom konkurentskom okruženju kako bi omogućila medijskim akterima u EU-a da i dalje budu konkurentni i dugoročno zadrže važnu ulogu; naglašava kako novi mediji mogu imati konstruktivnu i aktivnu ulogu na manjim tržištima i u zemljama i regijama s niskom stopom medijske slobode time što omogućuju pristup neovisnom informiranju;

16. sa zabrinutošću primjećuje da globalne internetske platforme imaju snažan negativan utjecaj na medijski sektor jer dominiraju tržištem podataka i oglašavanja te konstatira da su stubokom izmijenile potrošačke obrasce javnosti; naglašava potrebu za jednakim uvjetima; u tom smislu ističe da se postojećim zakonodavstvom ne stvara u potpunosti pravedno okruženje u pogledu ključnih pitanja u internetskom ekosustavu, kao što su pristup podacima i transparentnost platformi, algoritamska transparentnost te pravila o oglašavanju, posebno o političkom oglašavanju na internetu, što su sve ključna pitanja za europske medijske i audiovizualne dionike i njihovu mogućnost poštenog tržišnog natjecanja s tim platformama; zabrinut je zbog poslovnih praksi u skladu s kojima platforme uklanjaju ili se upliću u zakonite sadržaje dobivene pod uredničkom odgovornošću nekog pružatelja medijskih usluga, a koji podliježu posebnim standardima i nadzoru; smatra da je hitno potrebno pravodobno donošenje zakonodavstva kako bi se odgovarajućim odredbama pomoglo riješiti te nedostatke, posebno budućim Aktom o digitalnim uslugama i Aktom o digitalnim tržištima te znatno pojačanim Kodeksom dobre prakse u suzbijanju dezinformacija; primjećuje da građani sve više vijestima i raznim sadržajima pristupaju putem platformi trećih strana, kao što su društvene mreže i servisi za prikupljanje vijesti; istovremeno ističe da informirano korištenje internetskih platformi omogućuje građanima pristup informacijama, posebno u zemljama i regijama s niskom razinom medijske slobode;
17. uviđa potrebu za ambicioznim, jasnim i pravno obvezujućim mjerama za borbu protiv povrede prava intelektualnog vlasništva, uključujući internetsko piratstvo, i za učinkovito suzbijanje svih oblika zaobilaženja pravila; smatra da se protiv negativnog učinka piratstva na europski kulturni i medijski krajolik treba boriti praktičnim alatima, poput upotrebe dinamičnih naloga, trenutnog uklanjanja nakon obavijesti i pojašnjenja pravnog režima koji se primjenjuje na usluge u kojima se objavljuju hiperveze na internetske stranice na kojima se bez suglasnosti vlasnika autorskih prava omogućuje pristup djelima koja su zaštićena tim pravima; poziva države članice da hitno prenesu članak 18. Direktive 2019/790 i uspostave mehanizme naknade kako bi autori i izvođači za korištenje svojih djela i izvedbi u svim medijima, posebno na internetu, primili primjerenu i razmjernu naknadu;
18. konstatira da će se osiguranjem jednakih uvjeta uz poštovanje autorskih prava i prava intelektualnog vlasništva doprinijeti jačanju gospodarske komponente tih medijskih sektora, spasiti tisuće radnih mjesta te zaštititi i promicati bogata kulturna i jezična

raznolikost Europe; smatra da je brza provedba i učinkovita primjena svih odredbi Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama¹³ i Direktive o autorskim pravima¹⁴ važna za osiguranje jednakih uvjeta i jednake razine zaštite autora i pravne sigurnosti za potrošače i nositelje prava; u tom kontekstu naglašava važnost daljnjeg povećanja zaštite korisnika platformi za razmjenu videosadržaja, posebno maloljetnika, od štetnog sadržaja poticanjem koordiniranih preventivnih mjera i učinkovitom provedbom postojećeg zakonodavstva, uključujući Direktivu o audiovizualnim medijskim uslugama; poziva Komisiju da pomno prati razvoj događaja u tom pogledu i potiče je da ispita kako se medijskom sektoru može pomoći u pogledu novog srodnog prava kako bi se osigurala mogućnost pravednih pregovora s platformama; konstatira da bi trebalo ojačati ulogu i kapacitet Skupine europskih regulatora za audiovizualne medijske usluge (ERGA);

19. uvida dodatne izazove s kojima se suočavaju informativni mediji koji posluju na manjim tržištima, uključujući lokalne i regionalne medije i medijske niše, koji imaju ograničene prihode i koji ne mogu opstati na temelju aktualnih komercijalnih poslovnih modela, odnosno koji, za razliku od medija na većim tržištima, ne mogu na isti način prihvatiti nove poslovne modele; ističe pojavu „informativnih pustinja” koje mogu imati znatan negativan učinak na kulturnu i jezičnu raznolikost; stoga smatra da postoji potreba za mehanizmima javnog financiranja koji u potpunosti poštuju uredničku neovisnost i temelje se na načelu nepristrane transakcije, zajedno s neometanim pristupom tržištu oglašavanja; naglašava da bi EU trebao poduprijeti prekograničnu suradnju i povećanje raznolikosti na tržištima, čime će se pomoći rješavanju problema fragmentiranosti i usmjerenosti na nacionalnu državu; smatra da je ključno da sva sredstva za oporavak namijenjena medijima koja se usmjeravaju preko država članica budu uvjetovana postupkom kojim se jamči pravedna i objektivna raspodjela u cilju potpore neovisnog visokokvalitetnog novinarstva te da bi Komisija prije svega trebala pružiti potporu medijskim organizacijama u državama članicama u kojima se neovisni mediji nalaze pod posebnim financijskim i političkim pritiskom, uključujući države članice u kojima zbog postojeće zabrinutosti u vezi s vladavinom prava postoje dvojbe o sposobnosti države da pruža nepristranu potporu novinarstvu;
20. naglašava važnost dvojnog sustava javnih i komercijalnih medija u Europi; poziva države članice da osiguraju stabilno, otvoreno, transparentno, održivo i primjereno financiranje javnih medija na višegodišnjoj razini kako bi se zajamčila njihova neovisnost od pritiscima vlade, politike i tržišta te time osigurala raznolikost europskog medijskog krajolika;
21. naglašava važnost dostupnosti informacija i pristupa informativnim medijima za sve građane EU-a na njihovim jezicima; smatra da bi vijesti o EU-u trebale dobiti više prostora, kako bi se građane informiralo o aktivnostima u Uniji; „ponovno izražava podršku informativnim medijima čiji je urednički izbor da pokrivaju europske poslove; poziva Komisiju i države članice da nastave s naporima u pogledu promicanja uspostave pravog europskog medijskog okruženja; osim toga, razmatra prednosti alternativnih mehanizama financiranja kojima upravlja zajednica, kao što su oni „za medije i koje provode mediji”, s neovisnim odborima kojima se upravlja na temelju „kaskadnog”

¹³ Direktiva (EU) 2018/1808.

¹⁴ Direktiva (EU) 2019/790 o autorskom pravu i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ.

sustava¹⁵;

22. ističe da je od presudne važnosti jamčiti financijsku održivost javnih medija te osigurati i zadržati neovisnost javnih i privatnih medija od svakog unutarnjeg i vanjskog političkog i ekonomskog upletanja, bilo da je riječ o vladama, moćnim interesnim skupinama, trećim zemljama ili drugim vanjskim akterima; uzima u obzir specifičnu situaciju država članica izloženih geopolitičkim rizicima koji proizlaze iz miješanja trećih zemalja u njihov informacijski prostor, uključujući i u vidu financiranja medija; mišljenja je da je najbolji održivi odgovor na taj problem uvođenje snažnijeg medijskog krajolika sa stabilnim i pouzdanim prihodima; smatra da su veća transparentnost i obveze u pogledu provjere činjenica od ključne važnosti te stoga pozdravlja inicijative za praćenje vlasništva nad medijima i praćenje medijskog pluralizma; poziva Komisiju da zajamči sveobuhvatnije praćenje političke ekonomije sektora informativnih medija u EU-u te u europskom susjedstvu i regiji proširenja;
23. upozorava na nesigurnost, uključujući lažno samozapošljavanje, u novinarstvu i potiče donošenje odgovarajućih mjera za jamčenje pravednih naknada i solidnog socijalnog osiguranja za novinare;
24. izražava duboku zabrinutost zbog državnog preuzimanja medija u nekim državama članicama, do čega je došlo uslijed poremećaja na medijskom tržištu i koncentracije vlasništva te zlouporabe regulatornih alata kako bi se izgradio medijski sektor koji ovisi o vladi, na uštrb kritičnog novinarstva od javnog interesa;
25. smatra da EU može pridonijeti dodatnom povećanju međunarodnih standarda slobode medija i unutar i izvan EU-a; poziva Komisiju da razradi ambiciozan, stabilan i potpun mehanizam za sve vrste medija utemeljen na sadašnjem zakonodavstvu, posebno Direktivi o audiovizualnim medijskim uslugama, radi jačanja kapaciteta EU-a za praćenje i sankcioniranje radnji kojima bi se ograničila ili narušila sloboda medija; naglašava da se razvoj stabilnog i neovisnog medijskog okruženja može odvijati usporedno s mjerama predviđenima u Akcijskom planu za europsku demokraciju te smatra da bi predstojeći prijedlog Komisije o slobodi medija (Europski zakon o slobodi medija) mogao dodatno doprinijeti tim naporima, pri čemu se mediji trebaju smatrati temeljem europske demokracije i gospodarskim čimbenikom;
26. pozdravlja Preporuku Komisije od 16. rujna 2021.¹⁶ o jamčenju zaštite, sigurnosti i jačanja položaja novinara i drugih medijskih djelatnika u Europskoj uniji te poziva Komisiju i države članice da zakonodavnim i nezakonodavnim alatima djelotvorno zaštite novinare, nevladine organizacije i civilno društvo od sve veće upotrebe zlonamjernih sudskih tužbi (strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja) u svrhu zastrašivanja i ušutkavanja; naglašava važnost istraživačkog novinarstva, koje je ugroženo zbog s njime povezanih visokih troškova, te pozdravlja fond Istražno novinarstvo za Europu (IJ4EU) kojim se pruža potpora takvom novinarstvu;
27. upozorava da globalne platforme i sučelja, od kojih su neki vertikalno integrirani

¹⁵ https://eic.ec.europa.eu/eic-funding-opportunities/european-innovation-ecosystems/calls-proposals/ufo-open-call-cascade_en

¹⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/recommendation-protection-safety-and-empowerment-journalists>

konkurenti sve više ometaju određene medije; izražava zabrinutost zbog disruptivnih trendova u informativnim medijima zato što oni mogu dugoročno ugroziti konkurenciju i smanjiti mogućnosti za druge aktere; mišljenja je da mnoge internetske platforme ne ulažu ni u kreativne sadržaje ni u novinarstvo, ali da ipak ostvaruju velik dio prihoda od oglašavanja zahvaljujući sadržaju koji objavljuju; poziva na pravednu raspravu između medija koji proizvode uredničke sadržaje i platformi koje koriste taj sadržaj preko upućivanja u svojim uslugama pretraživanja, komunikacije i računalstva u oblaku za pojedinačne, institucijske i poslovne korisnike; traži od Komisije da pomno prati situaciju i, prema potrebi, poduzme potrebne mjere kako bi uvjeti za tržišno natjecanje bili pravedniji s ciljem pružanja dobre usluge za građane EU-a, bez obzira na sredstva distribucije koja odaberu za pristup sadržaju i informacijama;

28. izražava zabrinutost zbog nerazmjerne gospodarske moći globalnih mrežnih aktera i njihove marketinške sposobnosti da dopru do široke publike, kao i zbog slučajeva predatorskog ponašanja u vidu nepravednih ugovornih uvjeta; napominje da zbog takvih radnji može doći do nepravednih uvjeta tržišnog natjecanja i slabljenja europskog audiovizualnog sektora, često i s negativnim utjecajem na nezavisnu produkciju i distribuciju audiovizualnih djela; stoga traži od Komisije da bude oprezna u pogledu tih tendencija, da pomno nadzire situaciju i, ako je potrebno, poduzme sve mjere koje su potrebne kako bi uvjeti tržišnog natjecanja postali pravedniji;
29. smatra da je transparentnost algoritama i sustava za preporučivanje potrebna kako bi se osigurala pravednija prisutnost europskih djela na internetskim platformama i potrošačima omogućio stvarni izbor; poziva Komisiju da procijeni ulogu usluga prijenosa, posebno s obzirom na medijsko okruženje na internetu koje se stalno usklađuje, te da, ako je potrebno, pruži poticaje za kulturnu raznolikost i vidljivost europskih djela u okviru takvih usluga, što se može promicati i algoritmima;
30. pozdravlja primjetan napredak postignut tijekom 2021. u pronalaženju globalnog rješenja za učinkovito oporezivanje digitalnog gospodarstva, posebno u pogledu sporazuma iz srpnja 2021., koji se temelji na pristupu od dva stupa u okviru Uključivog okvira OECD-a i skupine G20 za borbu protiv smanjenja porezne osnovice i premještanja dobiti (BEPS)¹⁷; naglašava potrebu za brzom provedbom sporazuma i potporom svih uključenih zemalja; ističe da se takav sporazum treba temeljiti na pretpostavi da interakcija s korisnicima i potrošačima znatno pridonosi stvaranju vrijednosti u digitalnim poslovnim modelima te bi je stoga trebalo uzeti u obzir pri dodjeli prava oporezivanja među različitim zemljama; nadalje smatra da bi države članice također trebale primjereno ispitati te nove izvore prihoda radi izbjegavanja dvostrukog oporezivanja te ih kanalizirati kako bi poduprle svoj audiovizualni sektor i sektor informativnih medija, uključujući manje aktere koji su aktivni na lokalnoj razini;
31. konstatira da se, unatoč nekim sličnostima, informativni mediji i audiovizualni sektor suočavaju s različitim izazovima; stoga poziva Komisiju da razradi sveobuhvatne europske strategije specifične za sektor informativnih medija i audiovizualni sektor, u koje će se uključiti dionici za aktivnosti s visokom dodanom vrijednošću u kojima je EU konkurentan akter ili ima potencijal da to postane, poput videoigara i virtualne

¹⁷

<https://www.oecd.org/tax/beps/about/#:~:text=The%20Inclusive%20Framework%20on%20BEPS%20allows%20interested%20countries%20and%20jurisdictions,implementation%20of%20the%20BEPS%20Package>

stvarnosti, u kojima će se pružiti prilagođene mjere potpore za sektor informativnih medija i audiovizualni sektor; naglašava da bi takve strategije trebale biti sveobuhvatne i ispitivati sve dostupne mogućnosti, uključujući porezne poticaje, trgovačku politiku, veću odgovornost i pravila za internetske platforme radi uspostavljanja jednakih regulatornih uvjeta, čime bi se medijima omogućilo da i dalje ulažu u informativne i kulturne sadržaje uz jednaku zaštitu europskih potrošača na internetu i izvan njega;

Ususret transformaciji i promicanju europskog medijskog sektora i europskog audiovizualnog sektora

32. ističe potrebu za transformiranjem sektora informativnih medija, uključujući dodatnu potporu za obuku novinara, između ostalog razvojem individualnih i kolektivnih vještina za inovacije i suradnju te poticanjem veće raznolikosti na vodećim položajima u medijima, digitalizacijom redakcija, primjenom tehnologija umjetne inteligencije, uključujući strojno prevođenje i adaptaciju koju obavljaju ljudi, promjenama i poboljšanjima u stvaranju i prezentaciji sadržaja kao i boljim modelima distribucije i pretplate, uključujući mikroplaćanja; primjećuje da to zahtijeva dodatna ulaganja i vještine koji često nedostaju akterima iz sektora informativnih medija, uključujući one s malim tržišnim udjelom; poziva Komisiju i države članice da osiguraju prilagođenu potporu za digitalnu transformaciju tih sektora, prije svega dodjelom sredstava u okviru programa Obzor Europa;
33. uvida važnost neovisnog novinarstva i njegov potencijal za rast zahvaljujući nižim ulaznim tržišnim troškovima koje omogućava tehnologija, posebno zbog porasta inovativnih rješenja za objavljivanje i plaćanje kojima se omogućuju jednostavniji načini dopiranja do publike na internetu i monetiziranja sadržaja, što bi trebalo doprinijeti poboljšanju gospodarske situacije i radnih uvjeta tih neovisnih stručnjaka;
34. poziva Komisiju da izradi sveobuhvatnu strategiju medijske i informacijske pismenosti; ističe dodanu vrijednost uključivanja dionika medijskog sektora u inicijative usmjerene na medijsku i informacijsku pismenost (uključujući praćenje i mjere); smatra da organizacije civilnog društva imaju ključnu ulogu u poticanju medijske pismenosti i stoga traži od Komisije i država članica da ih uključe kao dionike u inicijative posvećene promicanju novinarstva i medijske pismenosti; naglašava potrebu za promicanjem medijskog obrazovanja u formalnom, informalnom i neformalnom okruženju kroz pristup cjeloživotnog učenja kako bi se tijekom cijelog života i od rane dobi promicale digitalne i medijske vještine; posebno poziva Komisiju da pruži podršku programima i inicijativama medijske pismenosti na sveučilištima; pozdravlja provedbu, u bliskoj suradnji sa Skupinom europskih regulatora za audiovizualne medijske usluge, alata za medijsku pismenost i praktičnu primjenu novih obveza u pogledu medijske pismenosti predviđenih Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama;
35. smatra da bi potpora jačanju neovisnih medija te medijske i informacijske pismenosti trebala biti i sastavni dio vanjske politike EU-a; naglašava da je, kako bi se doprinijelo javnoj diplomaciji Unije, potaknulo korištenje „meke” sile i povećala geopolitička vidljivost, potrebna veća politička, tehnička i financijska potpora, posebno u europskom susjedstvu i regiji proširenja;
36. smatra da EU, kako bi potaknuo tržišno natjecanje, treba promicati i osnivanje i rast

novoosnovanih poduzeća u području digitalnih medija, što se može postići lakšim pristupom financiranju i potpornim okvirom za inovacije kojim bi se omogućila skalabilnost;

37. pozdravlja najavu dvogodišnjeg izvješća o medijskoj industriji kako bi se istražili medijski trendovi; ističe kako je potrebno smatrati jezik jedinicom analize, izvan granica globalnih trendova i nacionalnih prostora, čime se omogućuje praćenje trendova koji na različite načine utječu na različite jezične prostore, uključujući i službene jezike EU-a i regionalne i manjinske jezike;
38. naglašava važnost teritorijalne ekskluzivnosti i prava licenciranja za opstanak i dostatno funkcioniranje audiovizualnog sektora, i ne samo zbog kulturne raznolikosti; smatra da je ključno zadržati načelo teritorijalnosti, koje je jedan od temelja europske audiovizualne industrije; stoga naglašava potrebu da se riješi pitanje koncentracije dominantnih aktera na tržištu jer ono šteti alternativnim i neovisnim ponudama; konstatira da su prava intelektualnog vlasništva često u rukama autora, izvođača te neovisnih i integriranih producenata u Europi; potiče mjere kojima je cilj poduprijeti autore digitalnih sadržaja i stvoriti mogućnosti i pravedno okruženje tako da mogu primiti odgovarajuću naknadu za svoj rad, posebno u digitalnom okruženju;
39. istodobno poziva na znatno povećanje europske publike tako što će sadržaji biti legalno dostupni i izvan granica EU-a, štiteći pritom načelo ugovorne slobode i koristeći se postojećim mogućnostima dostupnima diljem EU-a, kao što je Uredba o prenosivosti; ističe da je potrebno povećati ponudu alternativa zakonitom pristupu sadržaju kako bi se suzbilo piratstvo u čitavom EU-u i kako bi autori bili plaćeni te prima na znanje činjenicu da se zbog napretka digitalizacije sve više poništavaju državne granice; izražava zabrinutost zbog visoke cijene nekih radiodifuzijskih prava zbog kojih je manjim akterima vrlo teško koristiti audiovizualna djela, uz posljedice koje to ima na sadržaj, kulturnu raznolikost i tržišno natjecanje; pozdravlja dijalog s dionicima o široj dostupnosti audiovizualnog sadržaja diljem EU-a koji je pokrenula Komisija te je poziva da uzme u obzir ishod takvog dijaloga i da ga iskoristi za ispitivanje alternativnih modela financiranja uz potpuno poštovanje pravila o autorskim pravima, teritorijalne ekskluzivnosti i pravedne naknade za nositelje prava;
40. smatra da bi trebalo više istaknuti programe i inicijative EU-a s ciljem promicanja proizvodnje i cirkulacije europskih djela visoke kvalitete s međunarodnim potencijalom diljem EU-a i šire; ponavlja potrebu za prilagođenom potporom u tom pogledu; smatra da bi ciljane mjere za potporu koprodukciji, prijevodu, titlovanju i sinkronizaciji, pretprodaji budućih prava distribucije i zajedničkoj distribuciji mogle pridonijeti većoj dostupnosti raznih europskih audiovizualnih sadržaja; pozdravlja ulaganja u poticanje europske proizvodnje i sa zanimanjem prima na znanje nekoliko inovativnih projekata koje su u tom pogledu provele europske javne medijske organizacije; izražava svoju stalnu potporu Nagradi publike LUX i njezinu nedavnom proširenju na glasovanje publike kao instrumentu za povećanje znanja europske javnosti o raznolikosti europske kinematografije i ponavlja činjenicu da su neovisna kina i neovisni filmski festivali od ključne važnosti za otpornost sektora;
41. poziva Komisiju i države članice da izrade alate i podupru mjere u kojima se poklanja pozornost malom kapacitetu nekih država članica za audiovizualne produkcije; podsjeća

na donošenje revidirane Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama i poziva države članice da ispravno provedu njezin članak 13. stavak 1. kojim će se osigurati da pružatelji medijskih usluga na zahtjev, koji su u njihovoj nadležnosti, osiguraju najmanje 30 % udjela europskih djela u svojim katalogima; traži od Komisije i Skupine europskih regulatora za audiovizualne medijske usluge da pomno prate učinkovitu provedbu te mjere i da ocijene uspješnost njezina cilja;

42. naglašava da usluge videosadržaja na zahtjev i druge inovacije sada u cijelosti pripadaju spektru audiovizualnih medija te da one istovremeno stvaraju izazove i mogućnosti za postojeće aktere; primjećuje da je u mnogim aspektima u tijeku nepovratna transformacija, među ostalim uz stvaranje novih tržišta; potiče tradicionalne aktere u tom sektoru da nastave ulaziti na ta nova tržišta i prihvate inovativne poslovne modele kako bi svojoj publici ponudili najbolju moguću uslugu; smatra da uvođenje višeteritorijalnih usluga videosadržaja na zahtjev ne bi trebalo ometati kulturnu i jezičnu raznolikost EU-a;
43. ističe mogućnosti koje najveće platforme za usluge videosadržaja na zahtjev nude europskim audiovizualnim kreatorima sadržaja i producentima; izražava zabrinutost, međutim, zbog ugovora o autorskom djelu i ugovora o otkupu koje često koriste ta poduzeća, koja obično kupuju prava intelektualnog vlasništva za jednokratan iznos i tako ostvaruju dobit od prihoda nastalih iskorištavanjem tih djela; uviđa da je pravedno tržišno natjecanje između televizijskih kuća i poduzeća koja pružaju usluge videosadržaja na zahtjev od najveće važnosti za opstanak tih sektora u budućnosti, kako je potvrđeno Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama; potiče Komisiju da provede studiju o utjecaju usluga videosadržaja na zahtjev na europsko filmsko i audiovizualno tržište, posebno o odnosima između različitih aktera u lancu vrijednosti, te da poduzme konkretne korake kako bi spriječile potencijalno prisilne prakse kojima se može ugroziti primjerena i razmjerna naknada svim kreatorima sadržaja;
44. naglašava centralnu ulogu koju mediji imaju u formiranju percepcija, ideja, stavova i ponašanja društva; ističe nedostatak raznolikosti u tom sektoru i nedovoljan udio žena na kreativnim i vodećim položajima u industriji; ističe važnost poticanja europskih medijskih talenata, među ostalim i razvojem novih programa i kampanja mentoriranja u vezi s raznolikosti ispred i iza kamere, radi veće zastupljenosti žena i skupina ljudi u nepovoljnom položaju u društvu te kako bi se te skupine potaknulo da razmotre karijeru u medijima;
45. ističe da je važno smanjiti ugljični otisak audiovizualnog sektora, osobito u fazi produkcije, u kojoj nastaje većina emisija CO₂; konstatira da digitalna rješenja kao što su tehnike virtualne audiovizualne proizvodnje mogu olakšati smanjivanje otiska; smatra da aktualni VFO pruža jedinstvenu priliku za financiranje projekata ekologizacije i postizanje nulte stope emisija za taj sektor u ovom desetljeću; poziva Komisiju da provede studiju o emisijama CO₂ u cijelom lancu vrijednosti i razradi ciljne mjere; poziva Komisiju da ubrza taj razvoj i podupre razmjenu najboljih praksi, zajedničkih alata i standarda na dobrovoljnoj bazi koji obuhvaćaju cijeli lanac vrijednosti u cilju smanjenja ugljičnog otiska audiovizualnog sektora kako bi se ostvario cilj EU-a da do 2050. postane klimatski neutralan; stoga pozdravlja namjeru Komisije da proizvede najbolji praktični vodič za zelenu proizvodnju i pružanje usluga; naglašava da ekološka održivost može biti jedan od ključnih čimbenika i prednosti potrebnih kako

bi se ta industrija učinila konkurentnijom i atraktivnijom za ulaganja;

46. ističe da je filmska pismenost posebno važna za osvježavanje mlađe publike o europskoj kulturnoj raznolikosti i povijesti te da ima golem potencijal za stvaranje i povećanje osjećaja pripadnosti i zajedničkog europskog identiteta; primjećuje da europski stvaratelji, producenti, distributeri i kinematografi imaju ključnu ulogu; smatra da treba razviti skup alata namijenjenih filmskoj pismenosti; podsjeća na posebnosti europske kinematografske produkcije i kulturnu izuzetnost u ovoj domeni kako bi se očuvala kvalitetna produkcija europskog kontinenta; stoga traži od država članica da razmotre uvođenje filmske pismenosti u školske kurikulume i to na svim razinama obrazovanja;
 47. smatra da je povećano financiranje digitalizacije i promicanje dostupnosti europske audiovizualne i kinematografske baštine neophodno za njezino spašavanje te kako bi postala dostupnija široj publici; poziva Komisiju da istraži mogućnosti pružanja potpore audiovizualnoj i filmskoj baštini u okviru programa Kreativna Europa, uključujući promicanje i olakšavanje razmjene i izgradnje kapaciteta među profesionalcima u području restauracije i očuvanja filmova, uzimajući u obzir neovisna mala i srednja poduzeća, koja zbog svog poslovnog modela imaju ključnu ulogu u očuvanju bogate i raznolike audiovizualne baštine Europe;
 48. poziva Komisiju i države članice da nastave podupirati oporavak i transformaciju cjelokupnog audiovizualnog sektora i sektora informativnih medija te da pojača njihovu otpornost i konkurentnost na tržištu kako bi se na što djelotvorniji način mogli nositi s postojećim izazovima i budućim krizama; naglašava potrebu za promicanjem sinergija među različitim programima financiranja EU-a određenim iznosima namijenjenima cjelokupnom audiovizualnom sektoru i sektoru informativnih medija, primjerice programa Kreativna Europa, Obzor Europa, InvestEU i Digitalna Europa;
-
- ◦
49. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

OBRAZLOŽENJE

Pluralistički, neovisan i primjereno financiran sektor¹ informativnih medija ključan je za neometano funkcioniranje naših demokracija i društava, dok konkurentan i otporan europski audiovizualni sektor² pomaže u promicanju europske kulturne i jezične raznolikosti. Zaštita i otpornost naših europskih vrijednosti ovise o tim sektorima. Nadalje, medijski sektor³ također ima bitnu gospodarsku ulogu jer doprinosi otvaranju radnih mjesta i rastu, a u BDP-u EU-a ima udio od otprilike 3 %⁴.

U izvješću se naglasak stavlja na ponovnu uspostavu financijske održivosti sektora informativnih medija i audiovizualnog sektora, pri čemu je gospodarska održivost prepoznata kao preduvjet za postojanje slobode izražavanja i kulturne raznolikosti. Iako su mnogi izazovi s kojima se suočavaju sektor informativnih medija i audiovizualni sektor slični, među njima i dalje postoje velike razlike.

Medijski ekosustav bio je nestabilan već i prije izbijanja pandemije bolesti COVID-19, a medijski pluralizam sve manji.⁵⁶ Postojeći problemi samo su se produbili, a pandemija i njezine novonastale posljedice po gospodarstvo dovele su do pojave novih.

Kako bi se ublažile posljedice pandemije bolesti COVID-a 19 i trajni tržišni nedostaci te kako bi se ojačala otpornost i ponovno uspostavila gospodarska održivost medijskog sektora, izvjestiteljica smatra da je potrebno primijeniti holistički pristup kojim bi se obuhvatile zakonodavne mjere i mjere politika i koji bi se kombinirao s mehanizmima financijske potpore. Stoga se u izvješću poziva Komisiju da razradi sveobuhvatne industrijske strategije i za sektor informativnih medija i za audiovizualni sektor.

Rješavanje gorućih pitanja: oporavak i potpora

Kada je pandemija pogodila audiovizualni sektor, njezine su se posljedice osjetile odmah. Filmska produkcija je obustavljena, kina su zatvorena, a puštanje novih filmova u distribuciju obustavljeno je ili odgođeno. Oporavak je i dalje težak jer zdravstvene i sanitarne mjere i danas opterećuju sektor, i u gospodarskom i logističkom smislu. Usporedno s time, relevantna tržišta mijenjaju se uslijed sve intenzivnijeg tržišnog natjecanja, koje je posljedica usluga videosadržaja na zahtjev i drugih inovacija. Iako fragmentirani audiovizualni sektor EU-a doprinosi jačanju kulturne i jezične raznolikosti, ta ga rascjepkanost na više načina sprečava u učinkovitom konkuriranju na međunarodnim tržištima.

U informativnim medijima situacija je složenija. Iako su novinari tijekom pandemije neumorno radili kako bi nam prenijeli pouzdane informacije te unatoč većem praćenju vijesti,

¹ Za potrebe ovog izvješća sektor informativnih medija obuhvaća televizijske, radijske, tiskane i digitalne medije.

² Za potrebe ovog izvješća audiovizualni sektor obuhvaća aktere u radiodifuzijskoj, video i multimediji industriji u različitim fazama lanca vrijednosti – od razvoja do prikazivanja.

³ Za potrebe ovog izvješća medijski sektor obuhvaća sektor informativnih medija i audiovizualni sektor.

⁴ [Prema procjenama Europske komisije.](#)

⁵ Jedno od glavnih iskustava stečenih upotrebom Alata za praćenje medijskog pluralizma za 2020. uvid je u gospodarske izazove s kojima se suočava medijski sektor diljem Europe. Pokazatelj tržišne pluralnosti na cijelu situaciju baca osobito sumornu perspektivu. To praćenje provedeno je prije nego što je kriza prouzročena bolešću COVID-19 produbila već postojeće probleme.

⁶ [Rezultati dobiveni Alatom za praćenje medijskog pluralizma za 2020.](#)

financijsko stanje informativnih medija dodatno se pogoršalo, uglavnom zbog velikog smanjenja prihoda od oglašavanja. Usporedno s tim trendovima, postoji i činjenica da su globalne internetske platforme posljednjih godina gotovo preuzele relevantna tržišta podataka i oglašavanja te da su, isto tako, iz korijena promijenile obrasce potrošnje medijskog sadržaja, pri čemu nisu na odgovarajući način ulagale u europski medijski ekosustav⁷. Nadalje, iako je razina regulacije tradicionalnih medija i dalje vrlo visoka, u postojećem se zakonodavstvu za internetske platforme ne predviđaju slični visoki standardi.

Kako bi sektor informativnih medija prebrodio krizu, potrebne su izravne i neizravne mjere javne potpore. Međutim, izazovi nisu jednaki u cijelom EU-u. Informativni mediji na manjim tržištima, uključujući lokalne, regionalne i kulturne medije te druge medijske niše, suočavaju se s dodatnim izazovima jer su navedena tržišta premala za provedbu gospodarski održivih poslovnih modela. Relevantno je okruženje ugroženo, a tzv. informacijske pustinje mogu utjecati na kulturnu i jezičnu raznolikost. Osim toga, u nekim državama članicama postoje visoki geopolitički rizici zbog upletanja trećih zemalja u njihov informacijski prostor, među ostalim, i u vidu izravnih stranih ulaganja.

Kad je riječ o audiovizualnom sektoru, posebnu bismo pozornost trebali posvetiti državama članicama s niskim kapacitetom audiovizualne produkcije te bismo trebali doprinijeti internacionalizaciji i izvozu sadržaja iz manjih zemalja.

S obzirom na različite izazove s kojima se suočavaju navedeni sektori, izvjestiteljica poziva da se problem financiranja i na razini EU-a i na razini država članica, gdje se uvelike produbio, rješava strukturno. Nadalje, u izvješću se poziva na povećanje dodijeljenih sredstava za medijski sektor u okviru različitih programa VFO-a već u tekućem programskom razdoblju, kao i na znatno povećanje sredstava dostupnih u novom programskom razdoblju.

U izvješću se pozdravlja činjenica da su u međusektorskom potprogramu Kreativna Europa prvi put predviđene mjere usmjerene na informativne medije te medijsku i informacijsku pismenost. Izvjestiteljica se slaže s mnogim idejama koje je predložila Komisija, uključujući inicijativu „NEWS”. U isto vrijeme, treba ojačati prilagođeno financiranje informativnih medija, među ostalim, uspostavom trajnog, izdašno financiranog europskog fonda za informativne medije NEWS. Izvjestiteljica istodobno ističe da svi mehanizmi potpore medijima moraju biti transparentni, u potpunosti poštovati uredničku neovisnost i jamčiti primjenu načela nepristrane transakcije.

U izvješću se Komisiju poziva i da nastavi istraživati prilagođene programe potpore za audiovizualni ekosustav jer neki aspekti, primjerice jamstva za koprodukciju, nisu obuhvaćeni postojećim mjerama potpore.

Ipak, države članice su te koje snose glavnu odgovornost za razvoj okruženja povoljnog za medijski sektor. Mehanizme izravnog financiranja na razini država članica trebalo bi uvelike poboljšati te bi trebalo znatno proširiti njihov opseg. Među ostalim inicijativama u izvješću se ističe da je porezna politika jedna od poluga koja može pomoći u postizanju oporavka, pri čemu adaptivne stope poreza na dodanu vrijednost mogu pridonijeti povećanju potrošnje. Izvjestiteljica poziva Komisiju da pomogne državama članicama provođenjem studije i koordiniranjem razmjene najboljih praksi u području mehanizama i programa javnog

⁷ [Izvješće o digitalnim vijestima Instituta Reuters za 2020.](#)

financiranja, kao i izradom smjernica.

U tom pogledu u izvješću se uzima u obzir napredak postignut u pronalaženju globalnog rješenja za učinkovito oporezivanje digitalnog gospodarstva te se navodi da bi države članice takve nove izvore prihoda trebale usmjeriti na potporu audiovizualnom sektoru i sektoru informativnih medija.

Kad je riječ o vanjskoj dimenziji EU-a, izvjestiteljica smatra da bi snažna politička i financijska potpora za jačanje neovisnih medija te medijske i informacijske pismenosti trebala biti i sastavni dio vanjske politike EU-a, pri čemu bi posebnu pozornost trebalo posvetiti europskom susjedstvu i regiji proširenja.

Osiguravanje ravnopravnih tržišnih uvjeta

Medijski sektor prednjači u digitalizaciji, umjetnoj inteligenciji i podatkovnoj revoluciji. Međutim, zbog nedostatka dostatnog pravnog, regulatornog i političkog okvira, digitalni ekosustav ne zadovoljava potrebe medijskog sektora. Hitno je potreban bolji pravni okvir kojim bi se osigurali ravnopravni uvjeti za sve sudionike te poticala demokracija i kulturna raznolikost.

Postojeće zakonodavstvo ne osigurava regulatorni okvir kojim bi se obuhvatila ključna pitanja u informacijskom ekosustavu, kao što su pristup podacima, digitalno oglašavanje, algoritamska transparentnost, odgovornost platformi, zaštita uredničkog integriteta, tzv. must-show i drugo. Na primjer, globalne internetske platforme ne dijele relevantne podatke o potrošnji s medijskim sektorom. Zapravo, podaci se upotrebljavaju kao konkurentna prednost u okviru ciljanog oglašavanja i sadržaja. U izvješću se poziva na uklanjanje postojećih nedostataka te se u tom pogledu poziva na iskorištavanje mogućnosti koje pružaju Akt o digitalnim uslugama i Akt o digitalnim tržištima.

Još jedan važan aspekt koji treba razmotriti jest primjena i provedba postojećeg zakonodavstva, posebice u kontekstu Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama, Direktive o autorskim pravima te pravila o tržišnom natjecanju. Komisija bi trebala osigurati da velike internetske platforme ne zaobilaze primjenu tih pravila. Izvjestiteljica smatra da bi Komisija osiguravanjem poštenih i transparentnih pravila u pregovorima s platformama medijskom sektoru mogla pružiti pomoć koja bi bila od presudne važnosti. Nadalje, trebalo bi ojačati suradnju unutar Europske skupine regulatora za audiovizualne medijske usluge (ERGA).

Izvjestiteljica ističe da je ključno osigurati i zadržati neovisnost javnih i privatnih medija od političkog upletanja, i onda kada je riječ o vanjskim akterima. U izvješću se pozdravlja inicijativa pod nazivom „Alat za praćenje vlasništva nad medijima”. Ipak, potrebno je na sveobuhvatniji način pratiti političku ekonomiju sektora informativnih medija u Europskoj uniji i europskom susjedstvu. Isto tako, treba zaštititi europska strateška kulturna i demokratska dobra. Postoji velika opasnost da bi gospodarski razvoj u medijskom sektoru mogao dovesti do povećane koncentracije vlasništva nad medijima u vidu, na primjer, jeftinih otkupa, i onda kada vlasništvo stječu strani suparnici.

Istodobno, širenje djelatnosti presudno je ako medijski sektor želi u poslu zadržati manja poduzeća i natjecati se s globalnim mrežnim akterima, naročito onima koji djeluju kao nadzornici pristupa. Fragmentacija medijskog sektora u tom pogledu predstavlja izazov. Stoga

se u izvješću potvrđuje da treba postići pravu ravnotežu. Jedan od prijedloga jest da se europski medijski akteri podupru u njihovim nastojanjima da prošire svoje djelatnosti u skladu s prijedlogom Komisije kojim se predviđa uporaba jedinstvenog europskog digitalnog tržišta kao domaćeg tržišta. Istovremeno se mora priznati da ne postoji jedinstveno europsko medijsko tržište, već brojna različita tržišta, čak i unutar jedne države članice. Raznolikost europskih medija i lokalne ponude neizostavan je dio europskih demokracija, no kad je riječ o konkurentnosti, ekstremna fragmentacija predstavlja nedostatak.

U izvješću se potvrđuje da se postojeći modeli stvaranja i distribucije u europskom audiovizualnom sektoru u velikoj mjeri temelje na teritorijalnoj ekskluzivnosti i pravima intelektualnog vlasništva u rukama neovisnih producenata i kreatora sadržaja.

U izvješću se potvrđuje da platforme za usluge videosadržaja na zahtjev i druge inovacije transformiraju pejzaž audiovizualnih medija te na taj način stvaraju izazove, ali i mogućnosti. Izvjestiteljica smatra da je u mnogim aspektima u tijeku nepovratna transformacija i stoga potiče tradicionalne aktere u tom sektoru da uđu na nova tržišta i prihvate inovativne poslovne modele.

Ususret transformaciji i promicanju europskog medijskog sektora i europskog audiovizualnog sektora

Europski audiovizualni sektor i sektor informativnih medija trebali bi biti u središtu dvaju programa EU-a, digitalnog i zelenog.

Treba olakšati transformaciju redakcija i usvajanje inovativnih poslovnih modela te promicati osnivanje i rast novoosnovanih poduzeća u području digitalnih medija, što bi se postiglo na temelju lakšeg pristupa financiranju i potpornog okvira kojim bi se omogućila skalabilnost. U izvješću se navodi da financijska sredstva za inovacije i ulaganja u digitalnu i zelenu tranziciju u prvom redu nedostaju upravo manjim europskim medijima. Zbog toga je potrebna dodatna potpora kako bi se u potpunosti iskoristile mogućnosti koje nudi digitalno okruženje i omogućilo tržišno natjecanje za publiku s globalnim internetskim platformama.

Izvjestiteljica smatra da diljem EU-a treba povećati dostupnost različitih europskih audiovizualnih sadržaja, osobito onih iz manjih država članica. U tome bi ulogu mogle odigrati ciljane mjere usmjerene na koprodukciju, prevođenje, titlovanje, zajedničku distribuciju i promociju.

Izvjestiteljica posebnu pozornost posvećuje financiranju digitalizacije i dostupnosti europske audiovizualne i filmske baštine ne bi li ona postala pristupačnija. To bi trebalo ići ruku pod ruku s inicijativama za postizanje filmske pismenosti: u izvješću se poziva na razvoj skupa alata namijenjenih filmskoj pismenosti kako bi se na taj način objedinile postojeće dobre prakse i razvili novi pristupi. Velike internetske platforme također bi trebale imati ulogu u promicanju medija i informacija, kao i u promicanju filmske pismenosti.

U izvješću se naglašava važnost smanjenja ugljičnog otiska audiovizualnog sektora, posebno u fazi produkcije, te se navodi da se nulta neto stopa emisija može postići u ovom desetljeću ako se učinkovito iskoriste mogućnosti u okviru aktualnog VFO-a. Komisija bi istodobno trebala proučiti taj učinak u cijelom lancu vrijednosti i razraditi ciljane mjere.

Zaključak

Holistički pristup razvoju sveobuhvatnih medijskih politika na razini EU-a zahtijevat će kombiniranje mjera, programâ i političkih inicijativa obuhvaćenih brojnim područjima politike. Mnoga druga važna pitanja, kao što je zaštita novinara, u prvom redu potreba za direktivom protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja, položaj umjetnika i kulturnih djelatnika, problem piratstva, utjecaj umjetne inteligencije na audiovizualni sektor, ali i druga, izvan su područja primjene ovog izvješća.

Treba pomno pratiti provedbu relevantnih inicijativa u okviru akcijskog plana za europsku demokraciju. Brojni izazovi s kojima se suočava medijski sektor moraju se izričito uzeti u obzir u zakonodavnom radu na Aktu o digitalnim uslugama, Aktu o digitalnim tržištima i drugim aktima povezanim s digitalnim ekosustavom čije donošenje tek predstoji. Ako ti horizontalni instrumenti ne budu dovoljni za uklanjanje postojećih nedostataka, neriješeni problemi će se, bez sumnje, morati rješavati u okviru sektorskog zakonodavstva.

Izvjestiteljica naglašava da je ovo ključan trenutak za razvoj informativnih medija i audiovizualnih politika u EU-u. Kako bismo očuvali i zaštitili svoje europske vrijednosti, promicali pluralizam i raznolikost te kako bi pritom europski medijski sektor postao jači, otporniji i konkurentniji, trebali bismo zauzeti uravnotežen pristup i na odgovarajući način uzeti u obzir sve aktere u cijelom lancu vrijednosti. Iako ga u velikoj mjeri pokreću privatni tržišni dionici, medijski sektor ima snažnu komponentu „javnog dobra” te je ključan za zdravo funkcioniranje naših demokracija.

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	27.9.2021
Rezultat konačnog glasovanja	+: 28 -: 0 0: 1
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Asim Ademov, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Romeo Franz, Chiara Gemma, Alexis Georgoulis, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Niklas Nienaß, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Marcel Kolaja, Elżbieta Kruk
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Evelyne Gebhardt

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

28	+
ECR	Elżbieta Kruk, Dace Melbārde, Andrey Slabakov
ID	Gilbert Collard
NI	Chiara Gemma
PPE	Asim Ademov, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	Evelyne Gebhardt, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
The Left	Alexis Georgoulis
Verts/ALE	Romeo Franz, Marcel Kolaja, Niklas Nienäß

0	-

1	0
ID	Gianantonio Da Re

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani